

Centrum i en avisdebat

JyllandsPosten har igennem størstedelen af oktober måned ført en til tider noget op-hedet debat under temaet ”Tro og viden”. Islamiske og senere også kristne friskoler har måttet holde for i debatten, der ikke altid har været lige nuanceret og sober. Kernepunktet i debatten har været spørgs-målet om skabelse og evolution – om de danske friskoler har lov at omtale skabel-sesmodeller såvel som evolutionsteori i un-dervisningen eller ej.

På et tidspunkt nåede journalisterne ud til de to gymnasier i Jylland med et kri-stent idégrundlag, dvs. Det kristne Gym-nasium i Ringkøbing og Vejlefyordskolen ved Daugård. Holger Daugaard, biologilæ-rer på sidstnævnte, blev interviewet og op-levede således at komme på forsiden af avi-sen den 18. oktober.

Hvordan føles det at komme på forsiden af en af landets største aviser?

- Jeg må indrømme, at det var en stor overra-skelse for mig, at sagen ligefrem kunne bære en forsideartikel. Så det var med lidt blandede fø-lelser, jeg så mig selv citeret her.

Hvad var essensen af artiklen?

- Under overskriften ”Kontrol af kristne gymnasier” beskrev avisen, hvordan de to pri-vate gymnasier angiveligt sætter Bibelens ord højere end evolutionsteorien. Mine udtalelser blev citeret i den retning, at jeg nærmest tilside-sætter bekendtgørelsen vedr. biologiundervis-ning i bestræbelserne på at undervise med ska-belse som grundlag. Man havde så samtidig ind-hentet udtalelser fra undervisningsministeren, der naturligvis mente, at jeg ikke måtte fravige bekendtgørelsen, og fra fagkonsulenten, der ik-ke mente, at Bibelens skabelsesberetning hører

hjemme i biologiundervisningen og i øvrigt var enig med ministeren i, at bekendtgørelsen skul-le overholdes.

Var du korrekt citeret?

- I store træk, ja. Men jeg var naturligvis ikke klar over på forhånd, at jeg skulle ”bruges” i en bestemt sags tjeneste, da jeg ikke havde fulgt den forudgående debat i avisen. På den måde fremtrådte mine synspunkter betydelig mere bastante og unuancerede, end jeg brød mig om.

Hvad var – og er – dit hovedbudskab?

- Jeg mener, at biologiundervisningen burde være langt mere åben og nuanceret, end der er lagt op til i bekendtgørelsen for gymnasiet. Det er godt nok kun i biologi på højniveau, at der direkte er krav om undervisning i evolution, men herom hedder det i bekendtgørelsen, at man i undervisningen skal sikre ”en grundig indføring i genetisk teori og metode, herunder menneskets genetik og evolutionsteori”. Der står intet om omtale af alternativer. Jeg mener, at evolutionsteorien har så mange huller, at det må være på sin plads at omtale andre alternative modeller i biologiundervisningen. Det er det, jeg mener med større åbenhed i undervisnin-gen. Eleverne i gymnasiet bør oplæres til at væ-re kritiske samfundsborgere, der ikke bare slu-ger evolutionsteorien råt. I øvrigt står der intet i bekendtgørelsen om, at kun evolutionsteorien skal omtales, og at andre alternativer ikke må tages op.

Hvordan ville et ideelt undervisningsforløb være, set fra dit synspunkt?

- Min drøm vil være, at man fremlægger data ud fra en åben og fordomsfri debat, fremlægger de alternative modeller, der kan forklare data, tolker data og først derefter tager stilling til, hvilken model der bedst forklarer data. Som det er i dag, har man allerede på forhånd ”beslut-

Thomas Mann-Jensens
Buckdenbrook-hus i Lønbæk
Mønst er litterært og billed-
kunstnerisk foran i Glæster
Grass' navn på sendeg.

1. SEKTION, SIDE 41

Kontrol af kristne gymnasier

Undervisningsministeren skrider ind over for kristne gymnasier, der afviser Darwin. Kontrol af biologundervisning.

TRO & VIDEN

AF LONE NYG OLSEN

■ Private kristne gymnasier, der argumenterer imod de alment anerkendte videnskabelige teorier om evolution, kommer under skarp optagelse.

Undervisningsministeriets fagkonsulent inden for biologi er på vej ud til de 16 gymnasier, der i Jyllands-Posten har forklaret, hvordan Bibelen og rangerer højere end Darwins og andre forskeres lære om udviklingen af forskellige livsformer.

«De private gymnasier har friheden til at lave deres eget indgreb, men de har ikke friheden til at fravige bekendtgørelserne for undervisningen», siger undervisningsminister Ulla Tørnæs (V).

Han understreger, at en faglig ansvarlig skoleinspektør har afgørende betydning for det danske uddannelsessystem.

På de fundamentalistiske gymnasier bliver eleverne både præsenteret for de videnskabelige teorier om artens oprindelse og for beretnin-

gen om, hvordan Gud på seks dage skabte verden. Men ifølge Undervisningsministeriets fagkonsulent, Kirsten Woldike, hører Bibelen ikke hjemme i biologundervisningen.

«Biologundervisningen er baseret på naturvidenskabelig forskning og de erkendelser, man så den vej er nået frem til. Bekendtgørelsen siger intet om Skabelsesberetningen», siger Kirsten Woldike.

Helge Bekedingsvænns skal kun de elever, der har valgt biologi på højt niveau, direkte undervisning i evolutionsteoriene. Men fagkonsulenten peger på, at Darwins og andre udviklingsforskeres overvejelser er en væsentlig del af baggrunden for undervisningen på alle niveauer.

På et af de fundamentalistiske kristne gymnasier, Vejlebjergskolen, mener biologilærer Holger Daa-gaard, at det danske uddannelsessystem burde være mere åbent over for andre teorier om livets oprindelse end de veltagne.

«Na er indoktrinering et stærkt udtryk, men det er vel nærmest det, der sker, på de skoler, hvor eleverne kun hører om udviklingsteoriene», siger Holger Daa-gaard.

En fremhæver hvordan det i andre lande, især i USA, er mange skoler, hvor Skabelsesberetningen prioriteres højere end evolutionsteoriens.

1. SEKTION, SIDE 3

Børn skal møde en ægte tro

■ Debatten om tro og videns fortæller med uformidlet styrke i Jyllands-

skal møde en ægte tro, som bærer et meningsfuldt liv med sig. Men skriver vidner i sit indlæg.

«Vores børn har krav på at høre om den tro, som igennem århundreder har båret vores samfund frem til det, det er i dag.»

Klip her og på flg. sider er alle fra Jyllands-Posten den 18. oktober 2002

ter», at evolutionsteorien er den tilgrundliggende teori, og data tolkes i sammenhæng med denne. Skabelseslæren udelukkes på forhånd ud fra den betragtning, at den handler om religion og ikke naturvidenskab.

Kan du give et eksempel?

-Ja, der er mange. Tag f.eks. den anatomiske opbygning hos hvirveldyrene. Når man på forhånd har valgt evolutionsteorien som arbejdsgrundlag, er det meget nærliggende at antage, at hvirveldyrenes fælles knoglebygning er forårsaget af en fjern, fælles stamform. Det viser sig jo, at stort set enhver knogle i menneskekroppen findes tilsvarende hos alle pattedyr, lige fra aber til dværgmus. Men hvis man havde en fordomsfri debat, kunne konklusionen på lighederne lige så vel være, at den samme Designer har anvendt en fælles skabelon for sit skaberarbejde – nøjagtig ligesom en kunstner har et fælles præg over sine kunstværker. Et andet eksempel kunne være spørgsmålet om mellemformer. Som evolutionist har man en forventning om, at der i sedimenterne bør kunne findes i tusindvis af mellemformer, idet livet har udviklet sig gradvist gennem årtusinderne. Denne forventning gav Darwin allerede udtryk for. Når vi så står 150 år senere og må konstatere, at der ikke er fundet andet end nogle få diskutabile eksemplarer, må den naturlige konklusion vel være, at de ikke eksisterer. Men i stedet for at overveje alternative modeller (f.eks. en skabelse af et antal grundformer, der kun har ændret sig inden for nogle rammer siden), forsøger man at udbygge evolutionsteorien med mere eller mindre fantasifulde tillæg om "hopeful monsters" og udvikling i spring. Et tredje eksempel kunne være spørgsmålet om livets oprindelse. Efter at diverse forskere gennem årene har måttet give op i forsøget på at skabe liv eller forstadier til liv i laboratoriet, kunne det måske være tiden at overveje, om liv overhovedet kan opstå af livløst stof – eller om det kun sker, når informationen dertil er til stede (med andre ord: en Designers værk). Men nej.

Tidsskift mod evolution

En gruppe lærere og forskere har oprettet tidsskriftet *Origo*, der kritiserer de allens almindeligt vedtagne teorier om livets oprindelse og opfordrer til mere åbenhed i den videnskabelige verden

TIDSSKRIFT UDENFOR RAME

■ Universet, naturen og livet er skabt af Gud. De almindeligt vedtagne teorier om, hvordan alt liv har udviklet sig fra nogle få grundformer, er uretferdige. Og skabelsesretningen kan sagtens undersøges på videnskabelig vis.

Gåden er grundlaget for tidsskriftet *Origo*, der redigeres af en gruppe danske lærere og forskere. Hver af dem er mest vel-

ent. Holger Dagaard, der er biologilærer på et af de to gymnasier, der er lokalisert i Undervisningsministeriets søgelys på grund af skolens afvisning af Darwins og andre læreres evolutionsteori.

For lidt åbenhed

Han er selv udfærdiget lærebog, som meddelede overbevisende beviser for teorien om, hvordan de bedst agende arter udviklede i forskellige miljøer, og hvordan en af disse arter

begyndte udvikle sig til mennesker.

«Mange argumenter for evolution er meget svage, særligt er teorien om livets begyndelse totalt bløde. Når den berømte videnskabsmand på et af de store punkter er dårligt funderet, kan der være plads til at bringe andre meninger til torsk», siger Holger Dagaard.

Han erkender, at han i sin studietid var ret åben med sine reaktioner, og at han og hans klassekammerer også i dag er i mindet. Til gengæld deler Holger Dagaard skabelsteorien, der også kaldes kreationisme, med mange andre lægløse i udfærdiget.

Generelt mener folkene bag *Origo*, at der i Danmark er all for lidt åbenhed

en synspunkter, der udfærdiger de gældende videnskabelige teorier.

Mangler tolerance

«Det er et spørgsmål om åbenhed. I det skoleprojekt USA er der stor tolerance overfor synspunkter, der er anderledes end den egentlige Holger Dagaard.

Han vil ikke selv helt afvise udviklingsteorierna «Jeg tror ikke, at alting er statisk. Der kan godt

være sket en udvikling indenfor enkelte grupper af for eksempel dyr. For eksempel er der helt klart et slægtskab mellem hunde, ulve og hyener. Men jeg tror, det er nogle grænser, der ikke kan overstrømmes. En lavrentende form for liv, som en snabel, kan ikke udvikle sig til et højrentende form for liv, som et menneske.»

Som biologilærer for gymnasieelever gør Holger Dagaard sig umage med at præsentere både Darwin og skabelsesretningen skoleligt. Men hvis elever spørger om hans mening, får de dem.

På afveje

«Men jeg oplever ofte, at de unge – særligt dem med en kristen opdragelse – er

mere kritiske overfor evolutionsteorierna, end jeg er.»

Undervisningsministeriets fagkommission i biologi mener dog det ikke, at skabelsesretningen har mere betydning i gymnasiet biologilærere. Og på listen af de private gymnasiers sekretariat, Poul Møller Pedersen, der selv er rektor for et privat, kristent gymnasium, har taget afstand fra de mere fundamentalistiske kristne gymnasiers holdning.

På samme måde er der fra mange sider blandt kritik af det alligevel antal kristne friskoler, der afviser evolutionsteorierna.

tonn.ohsen@fa.dk

Hvad har du lært af denne avisdebat?

- Jeg har med glæde set, at emnet evolutionsskabelse stadig kan vække stor debat i Danmark. Det synes jeg er meget positivt. Til gengæld er det betænkeligt, at der fra det offentlige side tilsyneladende er en stigende tendens til

at kontrollere og ensrette. Lad os håbe, at debatten trods alt har fået mange danskere til at overveje, hvorvidt evolutionsteorien trænger til et kvalificeret modspil – både i skolerne og i alle andre sammenhænge.

Udokumenterede påstande

Hvorfor er det illegitimt at interessere sig for naturvidenskabens filosofiske basis? Der ville, hvilket turde være almen viden, ikke eksistere videnskab i moderne forstand uden i den jødisk-kristne kontekst, den er født ind i.

Hvorfor er det illegitimt at påpege de gange, hvor et af protestantismens største trossamfund, ateismen, har blandet religion og videnskab sammen med sine umotiverede spark til skabelsestroen, i både folkeskolens og gymnasiet lærebøger i biologi?

Der harceleres over en tænkt undervisning i, at "mennesket blev sat på jorden af rumvæsener". Tanken er måske ikke så fjern i forhold til dét, der faktisk foregår i biologitimerne: Mange neodarwinister er nemlig villige til at flygte ud i den rene E.T.-forestilling i frustration over, at livets oprindelse på denne planet ikke er så enkelt forklaret, som mange lærebøger (og tv-udsendelser) giver indtryk af. De spørger nemlig sig selv (og det er seriøst ment): Kommer livet fra rummet?

Hvis ens intelligens forhindrer en i at tro på påstanden om, at livets opståen let kan forklares ved mekanisk kausalitet, hvorfor skulle det så være illegitimt at søge en anden tilværelsesforklaring? At der måske burde levnes plads til en eller anden form for transcendens.

Knud Aa. Back